

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

:: Telefon štev. 216. ::

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Vsebina: Ne višina obresti, ampak varnost vlog bodi merodajna. Nekaj misli. Kruh in moka za prihodnje leto. V varstvo živinoreje. Vestnik Zadružne zveze. Zadružni pregled. Gospodarski pregled. Občni zbori. Bilance.

Ne višina obresti, ampak varnost vlog bodi merodajna!

Vojna kriza je povzročila v trgovini in industriji znatno omejitev, v mnogih strokah celo popolno ustavitve obratov.

Posledice tega položaja se mimo drugih nerazveseljivih pojavov kažejo tudi v blagajnah bank in denarnih zavodov, ki se bavijo s financiranjem trgovskih in obrtnih podjetij, katera vsled svoje ustanovitve ne iščejo pri bankah skoro nobenih kreditov. Kapitalije, osredotočene v blagajnah bančnih zavodov, ostajajo neporabljene, ali z drugimi besedami, ne donajajo bankam dobička, da bi mogle vlagateljem plačevati obresti v enaki višini kakor prej. Nasprotno morajo mnogi, osobito veliki zavodi, ki imajo nabrane mnogo gotovine, katere v sedanji dobi ne morejo ugodno razposoditi, trpeti zaradi tega zgubo. Da bi to zgubo omilili, so ti zavodi prisiljeni znižati obrestno mero za vloge, s čemer poleg tega zadržujejo nadaljni dotok novih vlog. Znižanje obrestne mere za vloge gre v mnogih velikih zavodih tako daleč, da ne obrestujejo — posebno večjim vlagateljem (kapitalistom in manjšim denarnim zavodom) — njihovih naložb višje kakor po 30/0, da, v nekaterih

slučajih celo samo po 2 1/2 do 20/0. Ako bi današnja kriza imela trajati daljšo dobo, mogli bi čakati še večje znižanje obrestne mere, morda tako daleč, da bi se naložbe sprejemale brez obresti, ali da bi vlagatelj moral celo plačati neko pristojbino za shrambo denarja, tako kakor je bilo običajno pred davnimi časi v prvih početkih bankarstva, ko je šlo vlagateljem samo zato, da se njihova gotovina in vrednostni predmeti varno spravijo, za kar so morali bankirju plačati posebno odškodnino.

Do takega stanja, upajmo, ne bo prišlo. Nasprotno se bo začasno znižanje obrestne mere v bližnji bodočnosti po sklepu miru prevrglo v denarno draginjo. Po denarju bo tedaj veliko povpraševanje, ker bo z novim oživetjem trgovine in obrtnije oživel tudi kreditno gospodarstvo v nepričakovanem obsegu, tako da bodo sedaj prizadejane izgube na obrestni meri brž zaravnane. Za to bodočo dobo moramo že sedaj gledati, da si pridržimo razpoložljivih denarnih sredstev in si vzeti za nauk današnje prilike, ki s svojim silnim vplivom segajo tja do naših vaških posojilnic, ki bodo morda kmalu prisiljene, enako drugim denarnim zavodom za enkrat primerno znižati obrestno mero za vloge.

Pri tem znižanju obrestne mere bodo kmetiške posojilnice imele v primeri z drugimi denarnimi zavodi to prednost, da imajo med svojimi vlagatelji veliko večino malih vlog, katerih lastniki ne polagajo v prvi vrsti važnost na visoko obrestno mero. Zaradi tega se kmečkim posojilnicam ne bo treba bati, da bi znatno zgubile hranilnih vlog, ker razboritim vlagateljem gre glavno za varnost hranilnih vlog in bodo navzlic znižanju obrestne mere svoje prihranke pustili v posojilnici vedoč, da so ondi najboljše in najvarnejše spravljene.

Današnje razmere, ko je toliko denarja na preostajanje, jasno osvetljujejo značaj in varnost denarnih zavodov in bank, katerim so zaupane vloge posameznikov in manjših denarnih zavodov. Sedaj je možno trdnost finančne podlage in solidnost podjetij, katera zakladajo ti veliki denarni zavodi, precej zanesljivo oceniti primerjaje njih finančno pripravljenost (likvidideto) in visokost njihovih denarnih preostankov in s tem diktirano znižanje obrestne mere. Denarni zavod, kateri danes zniža obrestno mero, dokazuje s tem, da ima denarja zadosti in da ga ne more ugodno in varno porabiti. Ker navzlic temu znižanju prinašajo novi vlagatelji svoje prihranke, a stari vlagatelji jih puste še naprej, izražajo s tem zavodu svoje zaupanje in priznavajo, da jim gre v prvi vrsti za varnost naložbe. So pa še drugi zavodi, kateri obrestne mere ne znižajo in še z inserati po časopisih vabijo nove vlagatelje v svoj krog. Med vrsticami takega inserata moreš čitati: zaupanja vlagateljev nimamo; denarja nam manjka; tega, ki smo ga bili dobili dosedaj, smo vtaknili v podjetja, katera moramo ven in ven znova zalagati in sicer v dobi, ko drugi veliki zavodi nimajo prilike svoje preostanke varno nalagati.

Veliki dotok vlog v kmetiške posojilnice svedoči, da uživajo te selske blagajnice zaupanje vlagateljev, katerim gre pri nalaganju

težko prihranjenega denarja poglavitno za varnost, ki jo vidijo v neomejenem poročtvu, podanem po premoženju vseh članov.

Vlagatelj, ki polaga važnost na varnost vloge, si more sedaj napraviti precej zanesljiv pregled o boniteti denarnih zavodov. Čim večjo obrestno mero kateri zavod nudi, tem riskantnejša podjetja mora financirati z zaupanim mu denarjem, da more dajati vlagateljem visoke obresti, poleg tega mora skrbeti za pokritje velikih režijskih stroškov, za izplačila visokih dividend in tantiem in za dotiranje svojih rezervnih zakladov.

Čim manjše obresti daje banka, tem varnejše so pri nji naložene vloge.

Nekaj misli.

Kdor količkaj pozna naše gospodarske razmere, ta ve, da je celokupno gospodarstvo odvisno od združništva. Združno delo je zbudilo slovenskega kmeta in mu pokazalo edino pravo pot do gospodarskega blagostanja, katerega tako pogreša naš kmečki stan.

Če primerjamo samo zadnje desetletje združnega dela s prejšnjim časom, vidimo, da je napredek naravnost zadovoljiv. Seveda kar čez noč ne zraste žito, ampak le z malega raste veliko! Lahko bi se še več doseglo, če bi ne bilo v našem kmetu tiste ukoreninjene nespremljivosti, ki takorekoč zapira vrata vsakemu napredku. Pa ne samo to! Nesloga, zavist in podcenjevanje med posamezniki še nikdar ni rodilo bogatega sadu. Kdor ne zaupa niti v svojo lastno moč in zmožnost, kako naj zaupa drugemu, ki hoče udeleževati individualne zmožnosti posameznikov v delo za skupni blagor, od katerega je vendar odvisno vsako posamezno blagostanje?

Skupni blagor kmečkega stanu je središče vsega združnega dela. Združništvo ne pozna posameznikov, ali jih vsaj ne bi smelo poznati. To je načelo, brez katerega ostane našemu združništvu, oziroma našim zadrugam zgolj

ime. Že pojem zadružništva izključuje vsako pristranost med zadrugo in njenimi člani. Nadcenjevanje ali podcenjevanje posameznikov v zadrugi vodi samo do medsebojnega sovraštva in izpodkopaže ugled in čast zadružništva.

Tega načela se je treba držati zlasti v sedanjem času, ko je vprašanje gospodarske nadvlade zapletlo milijone v strašno vojsko, kakršne še ni videl svet. Vsi vzroki, ki jih navajajo vojskujoče se države v opravičenje krvoprelitja, so osredotočeni v gospodarskem vprašanju. Moč vojaštva in ognjena sila ne bosta razrešili tega vprašanja — tako pravijo tudi vojaški strokovnjaki — ampak tisti, ki bo uporabil vso svojo intelektualno silo, da reši svojo zemljo in svoje ljudi s pomočjo medsebojnega dela in medsebojne podpore gospodarske krize, kateri sledi zmaga ali premaganje.

Javni blagor in gospodarsko blagostanje je popolnoma odvisno od medsebojnega vsestranskega delovanja, ki je zopet zavisno od umnega in stvarnega dela, bodisi z glavo ali rokami. Še nikdar ni bila potreba medsebojnega delovanja in podpore tako velika in neobhodna, kakor ravno v našem času. Posameznik je skoraj izgubljen in le v skupnosti je rešitev! Koliko tisoč slovenskih žen, mater in otrok je ostalo za vedno samih na svoji zemlji, katero je treba obdelati bolje nego prej, ko je bilo vsaj nekaj moških rok še za kmečko delo! Zato je treba skrbeti, da se pravočasno in dobro obdela zemlja, ki nas bo rešila gospodarskega pogina. Izginiti morajo iz našega ljudstva nesloga, zavist in podcenjevanje, če ne, smo izgubljeni z vsem napredkom zadružnega dela.

Zadruga so odvisne od ljudstva in to je zopet odvisno od zadrug. Medsebojna vez je tako velika in močna, da zadruga brez kmeta ne more obstojati in da je napredek kmečkega stanu brez zadružništva nemogoč. Zadruga pomagajo kmetu na vse mogoče načine, največ seveda z denarjem, obratno pa je kmečki stan tisti steber, ki podpira in omogočuje

napredek zadružnega dela. Zato naj ne misli nihče, da je edini cilj zadrug, pomagati kmetu do posojila. Gorje zadrugam, ki ne bi imele višjih ciljev! Žal, da se dobijo tuptam v vodstvu zadrug ljudje, ki so pravi špekulantje za svojo lastno čast in hvalisanje.

Še nikdar se ni pokazal pomen zadružništva tako mogočno in smotrno, kakor ravno v sedanjih resnih časih. Stare slovanske zadruge so nam lahko sedaj najlepši in najboljši vzgled. Eden za vse in vsi za enega! Načelnik zadruga naj bo tudi oče zapuščenih, katerim naj pomaga z dobrim nasvetom in lepo besedo, ki je včasih več vredna nego kup denarja. Zlasti še, ker morejo zadruga vsled nastale krize delovati le v omejenem obsegu in ni mogoče ustreči vsem potrebam pomanjkanja trpečih udov in sirot. Pa tudi vsak posamezni ud zadružne organizacije naj skrbi po svoji moči za olajšanje bede svojega bližnjega. Novo polje smotrnega delovanja se je odprlo tudi tajnikom posameznih zadrug. Saj je vendar tajnik včasih duša celega zadružnega okraja in delovanja zadruga. Treba je imeti odprto srce in sočutno besedo za vse, ki so prizadeti od posledic krvave vojske. Poučuje naj se ljudstvo o novih razmerah, predvsem kako naj se loti dela na polju, od katerega je letos vse odvisno. Za par vinarjev si lahko nabavi par dobrih brošuric, za katere mu ne bo žal, če pomisli, da bodo njegove besede padle morda na rodovitna tla.

Težki časi, v katerih živimo, uplivajo modro na naše zadruga, za to je treba, da se novo razmerje med zadrugami in zadružnim delom zjednači, da bo delovanje po končani krizi še bolj plodonosno, nego je bilo do sedaj. Sedanje razmere moramo uravnati tako, da bodo v prid in končni smoter slovenskega zadružništva.

Ivan Podržaj.

Kruh in moka za prihodnje leto.

Dunaj, 23. junija. (Kor. urad.) Danes je izšla cesarska naredba, ki prinaša potrebne odredbe za zagotovitev kruha in moka iz

nove žetve. Istočasno se razglašajo tudi izpremenjena pravila „vojno-žitnega prometnega zavoda“.

Po temeljitem proučavanju in razmišljanju drugih možnosti se je vlada odločila za žitni monopol. Kajti samo enotno od države vodena organizacija prometa more dati potrebno jamstvo, da se bodo dosegle cene, ki bodo odgovarjale tako interesom producentov kakor tudi konsumentov.

Ta cesarska naredba določa v svojem prvem paragrafu:

Domače žito letošnje letine: pšenica, pirjevica, rž, ječmen, ajda, koruza vseh vrst se proglasi za zaseženo v trenutku, ko se loči od zemlje. Vsi ti pridelki se zasežejo v korist države, ki je nositeljica vse preskrbe. Ravno tako je v korist države zaseženo vse staro žito in moka, kar jo bo še 15. avgusta v zalogi. Istočasno se je določilo, da se s 15. avgustom odpravi cesarska naredba z dne 21. februarja 1915, s katero se je dejalo pod zaporo vse zaloge teh živil.

Ker se vse žito zaseže, tedaj se zaseženi predmeti ne smejo niti podelavati, niti porabljati, niti krmiti, niti prostovoljno ali zasilno prodajati, v kolikor ta cesarska naredba ali posebne odredbe ne določajo drugače. Taki posebni predpisi se bodo izdali glede krme z žitom in mlevskimi izdelki (otrobi in podobno). Izdali se bodo tudi posebni predpisi, v koliko se sme žito ali moka obrtno porabiti, kar pride v poštev pri tovarnah sladü, tovarnah testenin. Zaseženje preneha s tem, da se ti predmeti dopustno porabijo ali prodajo, zasilno odvzamejo ali zapadejo.

Zaseženo žito in moko bo prevzemal „Vojno-žitni prometni zavod“, ki se bo pri izvršitvi tega dela posluževal podružnic, katere se imajo ustanoviti po vseh kronovinah. Zavod je dolžan kupiti ponudeno mu in za mletje primerno žito in pri prevzetju plačati v gotovini. Če zavod ne prevzame žita takoj, tedaj je pri sklepu

pogodbe plačati vsaj do 500/0 kupnine, ostanek pa po izmeri vsakokratnega prevzetja. Na drugi strani pa je posestnik zaseženih predmetov dolžan te predmete — v kolikor mu po posebnih določenih nimajo ostati — prodati „Vojno-žitno prometnemu zavodu“ ali njegovim pooblaščenecem za določeno ceno. Da se po sklenjeni kupčiji glede preostalih zneskov ustanovi med poljedelcem in zavodom pravno razmerje, bodo zavodovi pooblaščeneci za ostanek kupnine izdajali „dobrovpise“ (bone). Poljedelec lahko dobi pri zasebnih denarnih zavodih predujeme. Če se posestnik brani zasežene predmete izročiti zavodu ali če se ne mora najti upravičenca za razpolaganje, tedaj ima oblast razsoditi o dolžnosti izročitve zalog in v slučaju potrebe izreči, da se vzamejo s silo. Če pride do tega, da se morajo predmeti odvzeti s silo, tedaj se ima cena znižati za 100/0.

Pooblaščeneci bodo kupovalci, ki bodo kot pooblaščeneci v smislu te cesarske naredbe imeli javnopraven značaj, na drugi strani pa bodo proti zavodu v zasebnopravnem razmerju komisijonarjev. Vsi nakupovalci bodo imeli posebne legitimacije, da se tako odvrne nepoklicane elemente.

Kakor v znani februarski naredbi, se je tudi v tej cesarski naredbi gledalo na stare, v potrebah kmetijstva utemeljene običaje s tem, da se je za žitne producente izdalo posebne naredbe. Podjetniki poljedelskih obratov bodo, kakor doslej, smeli za svoje lastne potrebe porabljati zaseženo žito in moko v množini, ki se bo določila po ureditvi porabe. Poljedelec sme tudi za setev potrebne množine žita zmešati. Oblast bo določila, koliko največ se sme žita pridržati za setev. Razdelitev žita za setev je načeloma pridržana „Vojno-žitno prometnemu zavodu“.

Ker država na novo urejuje promet, bo tako nakupne kakor prodajne cene zavoda določila država, in sicer bo to storil notranji minister v soglasju s poljedelskim, trgovskim in finančnim ministrom. Veliki interesi državnih financ zahtevajo, da sodeluje

tudi finančni minister. Glede prodajnih cen je predpisano, da se jih določi na temelju trgovskega preračunavanja stroškov, ki se imajo iz njih kriti.

Posestniki žita so dolžni žito omlatiti in koruzo orobkati. Omlačena slama ni več zasežena. Glede mlinov se določa, da morajo po oblastvenem ukazu žito hraniti in mleti; pristojbine hrambe in za mletev bo določila gosposka. Končno se je sedaj tudi javnopravno določilo gotove, dosedaj samo pogodbeno ugotovljene dolžnosti pooblaščenecv (komisijonarjev).

Smotrena razdelitev je le tedaj mogoča, če se ima pregled čez vse obstoječe zaloge, in zato je notranji minister pooblaščen, da vsak čas po vseh ali posameznih kronovinah odredi popisovanje zalog žita in mlevskih izdelkov. Ravnotako se lahko naloži podjetnikom kmetijskih obratov, da dajejo pojasnila o površini svoje žetve in se jim tudi naloži, da vodijo zabeležne knjige o uspehu žetve in mlatenja.

Notranji minister določa, po katerih načrtih se razpoložljive zaloge izročajo prebivalstvu v porabo. Poleg tega splošnega cesarskega pooblastila se je na koncu te cesarske naredbe tudi določilo, da ima do nadaljnjega ostati v veljavi naredba skupnega ministrstva z dne 26. marca 1915 o splošni ureditvi porabe žita in moke. Tako se tedaj na obstoječih predpisih glede ureditve porabe, kakor n. pr. glede krušnih kart in predpisov glede peke in mletve nič ne izpremeni. Glede zvišanja dnevne porabe kruha in moke se bo dalo storiti kak nov sklep šele, ko bo natančno znano, kaj je prinesla nova letina. Pač pa se misli za čas do te nove ureditve zvišati množino dnevne porabe za osebe, ki imajo težko delo, n. pr. delavci ob žetvi in v gotovih obratih.

Za izvršitev splošnih odredb glede porabe zaseženih predmetov v poslovnem oziru se notranji minister poslužuje „Vojno-žitnega prometnega zavoda“. Pravila zavoda so se

izpremenila primerno novim nalogam. Določeno je, da zavod ustanovi podružnice. Ta decentralizacija odgovarja tudi želji, ki jo je izrazila komisija, katero je „Vojno-žitni prometni zavod“ postavil za posvetovanje glede nove žetve. V novem statutu so naloge zavoda določene podobno kakor doslej, pač pa se jih je razširilo v toliko, da ima zavod sprejemati tudi ogrsko žito in moko in sklepati potrebne poslovne dogovore z ogrsko vlado. V organičnem stališču je „Vojno-žitni prometni zavod“ podrejen notranjemu ministrstvu. Osrednji odsek zavoda ima v svoji roki vsa važna vprašanja organizatoričnega značaja. Nove, snujoče se podružnice morajo biti vpisane v trgovski register in urediti svoje poslovanje po predpisih ministrstva. Deželni predsednik pa daje podružnici naročila glede preskrbe dežele. V delokrog podružnice spada posebno organizacija nakupovanja v deželi, nastavljenje za to potrebnih pooblaščenecv, skrb za pravilno ravnanje z žitom itd.

Ker so tudi vsi vmesni člani tvorjenja cen od države ali zavoda določeni (nakup, mletev, hramba itd.), zato bo mogla oblast uspešno določiti podrobne cene, in zato je v cesarski naredbi oblastem naročeno, da določijo tudi prodajne cene.

V varstvo živinoreje.

Vsled preskrbovanja naših armad se je zelo pomnožila potrebsčina po klavni živini in mesu. Zaradi tega je bilo treba ukreniti, da se zagotovi na eni strani aprovizacija vojske in prebivalstva z mesom na drugi strani pa je bilo gledati tudi na to, da se število živine preveč ne skrči, kar bi imelo v prihodnosti kvarljive posledice.

V to svrho je potrebno, da se uredi poraba mesa primerno sedanjemu položaju, dalje da se obvaruje stanje goveje živine in slednjič, da se izločijo pri nabavi klavne živine vsi oni sumljivi elementi, katerim gre le za podražitev cen.

Iz teh razlogov je vlada izdala tri naredbе, ki so važne ne samo za konsumente ampak bi se morali seznaniti z njih vsebino tudi naši živinorejci.

* * *

Prvo naredbo, z dne 8. maja 1915, drž. zak. št. 113, je izdalo notranje ministrstvo sporazumno s poljedelskim ministrstvom in ureja prodajo surovega ali pripravljeneга mesa goveje živine, telet, prašičev in kuretine. Prodaja takega mesa je omejena na pet dni v tednu. S tem naj bi se doseglo, da število živine in kuretine ne bi preveč hitro padalo. S tem se pa ne posega v zasebno gospodinjstvo kjer je še vedno dovoljeno poprejšni dan kupljeno meso kuhati tudi ob zaprtih dnevih. Merodajna je bila misel, da se bo prihranilo že mnogo mesa, če se omeji poraba v gostilnah in hotelih. Ta odredba ne pomenja nobenega posebnega nadlegovanja za prebivalstvo, ker se smejo tudi v obeh prepovedanih dnevih oddajati gostom klobase in vsi notranji deli (kakor pljuča, obisti, možgani i. t. d.) Poleg tega se te dva dni lahko porablјajo ribe, perutnina (izvzemši kokoši), oziroma tudi ovčje meso in meso divjačine.

* * *

Druga naredba, ki jo je izdalo poljedelsko ministrstvo v sporazumu z notranjim in trgovinskim ministrstvom dne 28. maja 1915, drž. zak. št. 114, prepoveduje klati močno breje krave in svinje in omejuje še bolj klanje telet in mlade živine, kakor je bilo to že poprej odrejeno. Sedaj je treba tudi za klanje molznih in plemenskih krav posebnega dovoljenja. To dovoljenje daje živinorejcem v vsaki občini pooblaščenec, ki ga imenuje politična oblast; dokler pa tak pooblaščenec še ni imenovan, je pooblaščen župan, dajati privoljenje. Ta omejitev ne zadeva samo molznih in plemenskih krav, ampak velja tudi za junice, junce in vole do starosti dve in pol let in bike do starosti dveh let.

Za teleta izpod šest mesecev je dati oblastveno dovoljenje za klanje, ako je živinorejec vsaj dve tretjini vseh telet odločil za plemo. Poleg tega se sme živinorejcu iz posebnih razlogov dati omenjeno dovoljenje, n. pr. če tele vsled telesnih napak ni sposobno za rejo, vsled boleznι, nezadostne telesne razvitosti, dalje če ni za žival na razpolago trajnega prostora, s katerim bi se moglo shajati vsaj za silo, če primanjkuje krme, če si živinorejec drugače nemore preskrbeti sredstev ta prehrano.

Za molzne in plemenske krave je oblastveno dovoljenje za klanje podeliti le tedaj, če iz gospodarskih razlogov ni utemeljeno, da bi se redile krave.

Kadar se izda uradno dovoljenje je živinorejcu izročiti potrđilo, ki ga ima ob prodaji dati kupcu. Kadar se žival zakolje, izročiti je potrđilo mesogledu, ki jih odda občini, le-ta pa politični oblasti.

Brez tega potrđila se živali, ki jih zadeva ta prepoved, ne smejo pripusti na semenj za klavno živino.

Izvzeta od prepovedi je živina, ki se uvozi v našo državo iz inozemstva, in živina, ki jo je treba zaklati v sili.

Prestopki te prepovedi se kaznujejo z globo do 500 K oziroma do enega meseca zapora. Mesarjem in trgoveem se poleg tega lahko odvzame obrtna pravica.

* * *

Slednjič naj omenimo naredbo poljedelskega ministrstva v sporazumu z trgovinskim in notranjim ministrstvom z dne 8. maja 1915, drž. zak. št. 115, ki se na naša na trgovino z živino.

Svrha te naredbе je, odpraviti ali vsaj omiliti nekatere nezdrave pojave v živinski kupčiji. V zadnjem času, je bilo prišlo na površje vse polno nepoklicanih ljudij, ki so nagovarjali in zapeljevali posestnike k prodaji celo take živine, ki je za vzdrževanje gospodarstva neobhodno potrebna. Ministrska odredba uvaja neko legitimiranje živinskih trgov-

cev in nakupovalcev, da se štiti reelna trgovina in da se kmečko ljudstvo po nepotrebnem ne bega. Prepoved izvoza, ki so jo bile uvedle nekateré dežele, se je odpravila. Z označenim nadzorstvom trgovine naj bi se zboljšal promet z živino, ne namerava pa se ovirati živinska kupčija, ker bi to utegnilo škoditi aprovizaciji.

Trgovec z živino se mora ob izvrševanju svojega posla izkazati z obrtnim listom. Ako hoče nastaviti nakupovalce, jih mora naznaniti politični oblasti tistega kraja, kjer izvršuje svoj obrt in politična oblast izda potem za vsakega nakupovalca posebno legitimacijo. Trgovec mora voditi seznam, v katerega se se vpiše vsak nakup in vsaka prodaja živine in ga mora na zahtevo vsak čas pokazati politični oblasti. Poleg tega je deželna politična oblast opravičena v posameznih krajih prepovedati nakupovanje živine od hiše do hiše. Prestopki té naredbe se kaznujejo z denarnimi globami do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev.

Vestnik Zadružne zveze.

Važno za strojne zadruge. Poleg akcij, ki jih je vojno ministrstvo dogovorno z ministrstvom za deželno brambo odmenilo v ta namen, da se zagotovo opravijo in izvrše vsa žetvena dela (dopusti za žetev in priskrba oddelkov delavcev za žetvena dela), je v pospešitev žetvenih del odločilo tudi to, da bo dalo občinam, posestnikom in lastnikom mlatilnih strojev na razpolago strojnike in kurjače za kmetijske stroje po poklicu, ki so v vojaški službi. Strojnike in kurjače za kmetijske stroje po poklicu je odpustiti z 20. junijem v tiste občine, v katerih so nazadnje opravljali svoj poklic, če verjetno dokažejo, da so tega poklica. Prav tako je dati dopuste, če se začasno lahko utrpe, ljudem, ki so strojniki in kurjači za kmetijske stroje po poklicu in delajo sedaj na podstavi zakona o vojnih opravkih in dajatvah po tovarnah in pri obratih ali opravljajo tudi kaka druga vojna dela. Te dopuste je dati strojnikom in kurjačem za kmetijske stroje po poklicu do konca septembra, dopusti so izključeni za politične okraje Radovljica, Logatec, Kranj in Postojna. Osebe, ki bi ne bi opravljale dotičnih del, morejo politična oblastva, oziroma občine prijaviti njih nadomestnim oddelkom ter jih pozvati k sebi ter jih kaznovati.

Tečaj za strojnike pri strojnih zadrugah se bo vršil v Št. Vidu nad Ljubljano. Prične se v sredo dne 30. junija in traja en teden. Poučevalo se bo o sestavi motorjev in drugih strojev, o mlatenju in o rezanju rezanice. Pouk je brezplačen; stroške za hrano in stanovanje pa mora nositi vsak sam. Ti stroški bodo znašali na dan 2 K 40 vin. Udeležniki naj se zglase pri županstvu v Št. Vidu nad Ljubljano in naj vsak prinese s seboj izkazilo svoje zadruge. Tečaj se priredi zato, da se bo ob času mletve omogočilo delo tudi onim strojnim zadrugam, pri katerih so bili strojniki poklicani pod orožje in sicer tudi za slučaj, da bi ne dobili dopusta.

Važni predpisi za poštni promet. Od 25. junija 1915 dalje so vse poštné pošiljatve, ki pridejo na Kranjskem k oddaji ali predaji, podvržene cenzuri. To se daje z naslednjimi ukazili na obče znanje: 1. Pisma in denarna pisma se morajo odprta oddajati na pošto; 2. na vsakem pismu ali denarnem pismu, kakor tudi na vsaki poštni dopisnici morajo biti razločno zaznamovani ime in priimek in natančna adresa stanovanja dotičnega odpošiljatelja, pomanjkljivo opremljena pisma se ne razpošiljajo; 3. strogo je prepovedano komu pisati o vojaških predmetih, če so tudi navidezno nedolžne vsebine, kakor: o dohodu in odhodu častnikov, o izvršeni nastanitvi vojakov itd. Razširjevalcem takih novic preti strogo kaznovanje tudi takrat, kadar te novice nimajo nobenega hudobnega namena; 4. ovoji se morajo odprto oddajati, tako da se poštni, oziroma cenzurni uradnik more takoj o vsebini prepričati. Te ovoje zaprostranke v njegovi navzočnosti. Ovojem in denarnim pismom se nikakor ne smejo pridevati pismena naznanila. 5. Odrezki poštnih spremnic in poštnih nakaznic ne smejo obsegati nobenih pismenih naznanil. V interesu hitre razpošiljatve poštnih pošiljatve, kakor tudi zategadelj, da se stranke obvarujejo škode in kaznovanja, se nujno priporoča izpolnjevanje predstojeeh predpisov.

Zadružni pregled.

Najstarejši slovenski posojilničar umrl. V Babincih pri Ljutomeru je dne 31. maja 1915 umrl dne 8. februarja 1822 rojeni Jožef Karba. V trgu so leta 1872 po vzorcu češke „záložne“ ustanovili slovensko „záložnico“ ter ji pozneje poiskali ime: „Okrajna posojilnica“. Med prvimi, ki je kot zaveden mož in skrben gospodar k novemu „društvu“ (urejenemu po postavi od 26. novembra

1852) pristopil, bil je tudi imenovanec. Sedaj bo torej zavod dobil vrnjeno zadružno, pred skoro polstoletjem izdano knjižico. Z njegovo smrtjo je najstarejša slovenska zadruga izgubila svojega, čez 93 let starega člana, ki je obenem bil pač brezdomno sploh najstarejši slovenski posojilničar.

Pokojnikov sin Josip je že čez 25 let v vodstvu ljutomerske posojilnice in ga je zavod ob petindvajsetletnici njegovega neumornega delovanja imenoval za častnega člana.

Drugi sin pokojnikov Matija, župnik v Zrečah, je ravnotako vnet delavec na polju slovenskega posojilništva. Ustanovil je hranilnico in posojilnico v Zrečah in je od početka ves čas ud njenega načelstva.

Povestnica bo v častnem spominu ohranila spomin pokojnega Jožefa Karba kot vzgled pravega zadrugarja.

Gospodarski pregled.

Nekaj statističnih podatkov o vojnopoštnem prometu. Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Radi natančnejšega pregleda v vojnopoštnem prometu, so nekega dne šteli vsa pri vojnopoštnih uradih oddana pisma. Rezultat je bil, da se je na ta dan oddalo vsega skupaj 1,853.820 pisemenih pošiljatev vseh vrst. Te pošiljatve se razdele po posameznih vrstah sledeče: 1,044.849, to je 56,5 odstotkov dopisnic, ki niso samo najbolj priljubljene vojakom, marveč se jih tudi sorodniki v vojski se nahajajočih jako radi poslužujejo, ko pišejo svojim dragim na bojno polje. Na drugem mestu pridejo potem pisma, katerih se je odposlalo 396.955 ali 21,5 odstotkov vseh pošiljatev. Samo nekoliko za pisemskimi pošiljatkami zastaja pošiljanje vzorcev, ki jih je primeroma veliko število 324.532 ali 17,5 odstotkov. Precejšnje je tudi število naročenih časopisov, namreč 60.972.

Neznano je pa število ostalih tiskovin, katerih se je oddalo 17.905 ali 1 procent. Na zadnjem mestu pridejo denarna pisma, pretežno z malimi zneski, ki so bila poslana moštvu. Znašajo sicer samo 8.617 komadov ali 0,5 procenta vseh pošiljatev, pa so jasen dokaz ljubezni in udanosti doma ostalih do v vojski se nahajajočih dragih, bodisi soprogov, očetov, bratov in sinov.

Toda ne pošiljajo samo ni, ki so doma ostali, denar svojim dragim na bojno polje, marveč tudi možje, očetje, sinovi itd. skrbje za svoje v domovini. Tu nam podaja jasno sliko statistika

pri armadi oddanih vojnopoštnih nakaznic. Nakazovanje denarja po vojni pošti se je pričelo meseca decembra lanskega leta. Pričelo se ni pri vseh vojnopoštnih uradih istočasno, vojnopoštni uradi v premikanju se nahajajočih čet so pričeli s tem šele pričetkom januarja. Vsled tega ne podajajo podatki od decembra skupno 19.658 pošiljatev z vsoto 2,742.611 K prave slike. Zanimivo je vedeti, da znaša povprečna vsota vseh poštnih nakaznic 139 K. Šele podatki od januarja označujejo normalni promet. Januarja se je poslalo na 82.469 nakaznicah 10,722.356 K, povprečna vsota je padla od 139 K na 130. Februarja se je zvišalo pošiljanje potom nakaznic na 99.618 pošiljatev, marca na 135.917, odposlana vsota je znašala februarja 11,082.854 K, marca 13,643.932 K, med tem ko se je povprečna poslana vsota znižala na 111 K in potem na 101 K. Z vedno naraščajočim številom pošiljatev in poslani vsote je na drugi strani opaziti stalno padanje povprečnega zneska, z drugimi besedami, pošiljanje potom vojnopoštnih nakaznic postaja vedno bolj popularno.

Končno še nekaj podatkov o paketnem prometu. Vojna pošta ni urejena za paketni promet, izvzeti so samo službeni paketi, in ne razpolaga v normalnih razmerah s potrebnimi sredstvi. Stalni vojnopoštni promet z armado je torej nemogoč. Samo od slučaja do slučaja je mogoče otvoriti kratko dobo za paketni promet, ko so na razpolago posebna prometna sredstva in delavno osebje. Takov slučaj je bil takoj ob pričetku vojske, avgusta; o tem ni podrobnih podatkov. Drugič je bil paketni promet za vso armado odprt oktobra meseca. Tedaj se je dostavilo približno 700.000 paketov vojakom. Meseca novembra je bil odprt paketni promet za južno armado. Največji paketni promet je bil pa o Božiču. Tedaj se je dostavilo armadi okroglo 2 in pol milijona vojnopoštnih paketov. Sedaj je zopet razpošiljanje paketov na vrsti, ki se sme ceniti približno na pol milijona pošiljatev.

Vse to nam predstavlja ozko moralno in materialno vez, ki veže naše hrabre bojovníke na bojnem polju z njihovimi dragimi doma. Ob enem gre pa tudi priznanje vojni pošti, o kateri bodo pisali anali domače zgodovine za skrbno izpolnjevanje nji izročene naloge.

Šesti moratorij. Zadnja moratorijska naredba je določala, da se za zasebnopravne obveznosti, ki so nastale pred 1. avgustom 1914 in dospele v plačilo po 31. januarju 1915, ne dovoli nobenega odloga v plačilu. Plačati je bilo te vrste obveznosti

ob dogovorjenem času. Naredba je tedaj določila samo, kdaj in kako je treba plačati take pred 1. avgustom 1914 nastale obveznosti, ki so zapadle v plačilo v lanskih mesecih novembru in v letošnjem januarju. Nova šesta moratorijska naredba z dne 26. maja 1915 se ozira samo na obveznosti, ki so zapadle v plačilo v ravnokar navedenih mesecih.

Peta naredba je določala, da je treba drugo polovico novembrskih zapadlosti plačati do konca maja t. l. Poklicane gospodarske in trgovske korporacije pa so dognale, da se je v zadnjih mesecih več plačevalo, kakor je pa silil zakon. Gospodarsko življenje se je tako prilagodilo vojnim razmeram, kakor tega ob začetku vojne nihče ni slutiti ni mogel. Ti krogi so izrazili željo, da se moratorij čimprej konča in odpravi.

Šesti moratorij reši vprašanje odloženega plačila takole:

1. meseca junija je treba plačati tretjo četrtino novembrskih in prvo polovico decembrskih zapadlosti.

2. meseca julija zadnjo četrtino novembrskih in drugo polovico decem. zapadlosti.

3. meseca avgusta je treba plačati v letošnjem januarju zapadle obveznosti, ki so po sodbi strokovnjakov dosti manjše kakor one v prejšnjih mesecih.

Z 31. avgustom je tedaj končan zakoniti odlog plačila.

Dolžniku, ki se nahaja vsled posebnih razmer v neugodnem položaju in tedaj ne more plačati, bo pa sodnik še vedno lahko dovolil odlog plačila in sicer delni znesek tudi notri do 31. decem. 1915. Taki sodni odlogi bodo posebno na mestu pri izvozni industriji in onih podjetjih, ki živijo od tujskega prometa. Te vrste dolžnikom bo sodnik lahko dovolil odlog plačila celo za obveznosti, ki so izvzete iz moratorija; n. pr. najemščina, mezda, obresti in anuitete vknjiženih dolgov. Tudi za te vrste obveze se bo dalo dobiti odloga zaenkrat do 31. dec. 1915, po potrebi morda še za dalj časa.

Druga določila so skoro bistveno ista kakor zadnjič. Za Galicijo in Bukovino so vsa plačila odložena za nadaljne 4 mesece.

Vojna posojilnica. Pri vseh poslovalnicah vojne posojilnice je bilo do 30. aprila t. l. danih posojil za 67,263.490 K, vrnjenih pa 34,312.745 K, torej je še posojenega 32,950.745 K. Od tega odpade na zastavo vrednostnih papirjev in hranilnih knjižic regulativnih hranilnic 30,003.195 K in na zastavo blaga 2,947.550.

Za invalide in svoje padlih in umrlih vojakov ter invalidov. Na podlagi odredbe ministrstva za deželno brambo z dne 12. junija 1915 dobe invalidi, katerih delazmožnost se je zmanjšala za najmanj 20% do 50%, 60 kron letno, invalidi, katerih delazmožnost se je zmanjšala od 50% do 100%, 120 K, invalidi, ki so za delo popolnoma nesposobni, pa 180 K letno.

Svojei invalidov dobé: Žena invalida, ki dobiva podporo ne glede na višino, dobi 60 K, vsak zakonski ali nezakonski otrok invalida, ki dobiva podporo po 60, oziroma 120 K, po 36 K, vsak otrok invalida, ki dobiva po 180 kron, pa po 60 K. Po 60 K dobi zakonski oče ali stari oče ali nezakonska mati in stara mati, nadalje zakonski oče nezakonske matere invalida, ki vleče podporo, vendar ne sme vsota podpor vseh svojecev presegati 120 K.

Svojei padlih ali umrlih vojakov dobé: Vdova 120 K; po 12 K vsak zakonski ali legitimiran otrok brez očeta; po 36 K, če je en sam otrok, po 30 K, če sta dva, po 24 K, če so trije, po 18 K, če so štirje ali več otrok brez očeta in matere. Po 60 K dobi vsaka nezakonska sirota, če vleče vdova podporo, po 108 K vsaka nezakonska sirota, katero je padli ali umrli preskrboval, če je samo ena; če sta dve pa 102 K, če tri pa 96 K, če štiri ali več, po 90 K. — Po 60 K dobi zakonski oče ali stari oče, zakonska ali nezakonska mati in stara mati, nadalje zakonski oče nezakonske matere s pripombo, da vsota vseh ostalih ne sme presegati 120 K. Pri tem pridejo v prvi vrsti vpoštev starši, v drugi vrsti pa stari očetje, oziroma stare matere, in sicer po rodovniku. Dečki dobivajo podporo do 16. leta, deklice pa do 14. leta. Svojei pogrešanih vojakov dobe isto podporo kot svojei padlih ali umrlih vojakov. Podpore se izplačujejo v mesečnih obrokih, in sicer naprej.

Olajšave pri nakazovanju preskrbnine.

Kakor se je zaznalo od vojaških central, je videti, da vlada o preskrbninskih pristojbinah družin pogrešanih vojakov še večkrat nejasnost. Proti temu se opozarja, da po členu IV. zak. z dne 27. aprila 1887 (§ 37 XX. člena postave od leta postave 1887) dobivajo soproge in otroci pred sovražnikom pogrešanih častnikov in moštva njim za slučaj smrti soproga (očeta) pristojecho preskrbo provizorično toliko časa, da se izve za soproga (očeta) ali da je sodno proglašen za mrtvega. Imena pogrešanih vojaških oseb se ne objavijo v seznamih izgub, marveč se sporoče od vojaških evidenčnih oblasti pristojnim političnim oblastem (na Ogrskem občinskem predstojništvom).

Prijava poljedelskih strojev. Ukaz c. kr. trgovskega ministrstva sporazumno s poljedelskim in notranjim ministrstvom z dne 19. junija 1915, št. 166 drž. zak. glede dolžnosti naznanila. Obrtniki in trgovci so dolžni neposredno poljedelskemu ministrstvu do 28. t. m. naznaniti poljedelske stroje, katere imajo v zalogi doma ali kje drugje spravljene kakor tudi one, katere imajo še v delu in imajo biti izgotovljeni pred žetvijo, mlačvo in košujo. Naznaniti so: Vsi za žetev, košnjo, sušenje mrve, vezanje, mlačev, sortiranje in čiščenje potrebni stroji. Nadalje tudi vsi lokomobili na bencin, odnosno beneol, ki služijo za mlačev. Naznanilo je podati na posebnih v to svrho napravljenih tiskovinah. Kdor ima že stroj prodan, pa ga še hrani, je naznaniti kupčevo ime in stanovališče. Izpolnjevanje dolžnosti naznanila je trgovsko ministrstvo pooblastilo nadzorovati obrtna nadzorništva in druge za to izvedene organe. V to svrho se smejo uradno pregledati zaloge in knjige tozadevnih trgovcev in obrtnikov. Prodajanje teh strojev se nikakor ne zadržuje, vendar pa se morajo od vseh kupcev vpisati imena in stanovališča, in te na zahtevo predložiti nadzorovalni oblasti. Opustitev teh naznanil se kaznuje (ako ni s tem zagrešeno še kako hujše dejanje) z denarno globo do 5000 K ali z zaporom do šestih mesecev.

Prepoved nakupovanje prašičev od hiše do hiše. Razglas c. kr. dež. predsednika v vojvodini Kranjski z dne 20. junija 1915 l., št. 13.806, o nakupovanju prešičev potovaje od hiše do hiše. Deloma izpreminjaje razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 11. maja 1915, l., dež. zak. 11, o prepovedi nakupovanja živine potovaje od hiše do hiše zaukazujem naslednje: § 1. Prepoved nakupovanja živine potovaje od hiše do hiše se ne uporablja na nakupovanje prešičev. § 2. Zgornja odredba ne zadeva z razglasom c. kr. deželne vlade z dne 28. junija 1910. l., št. 14.204, objavljeno prepoved, goniti žive prešiče od kraja do kraja in od hiše do hiše z namenom, jih prodati, in ostane ta prepoved v moči. § 3. Ta odredba dobi moč z dnevom razglasitve. — C. kr. deželna vlada za Kranjsko. V Ljubljani, 20. junija 1915. C. kr. deželni predsednik: baron Schwarz s. r.

Denaturirani sirovi sladkor. Kmetje! Poslužite se ugodne prilike in kupujte denaturirani sirovi sladkor, ki ga ima na prodaj Splošna avstrijska družba za vnovčenje živine na Dunaju in sicer po ceni, ki jo je bila c. kr. vlada znižala. Zmešan z kokosovo moko, melaso in otrobi je denaturirani sirovi sladkor najboljše nadomestilo ovsu pri krm-

ljenju konj in je ravno tako izvrstna krma za govedo in prašiče. — Naročila je poslati Splošni avstrijski družbi za vnovčenje živine na Dunaju (Allgemeine Oesterreichische Viehverwertungs-Gesellschaft, Wien III., St. Marx).

Dopusti in odpusti vojakov za žetev. Korepondenčni urad na Dunaju poroča dne 18. junija: Z ozirom na veliko narodno gospodarsko važnost, ki jo ima žetveno delo, sta vojno in domobransko ministrstvo izdala sledeče odredbe glede dopustov moštva v zaledju delavskih partij in v izjemnih slučajih glede časovno omejenega oproščenja od črnovojniške službe.

A. Dopusti.

Z upoštevanjem vojaških službenih razmer se bodo v zaledju nahajajočemu moštvu kmetijskega stanu — v prvi vrsti samostojnim gospodarjem, oziroma njihovim družinskim pripadnikom in poljedelskim delavcem dovoljevali dopusti. Moštvo prosi pri raportu ustmeno za dopust, morejo pa tudi njihovi domači prositi potom politične okrajne oblasti. Samostojnim gospodarjem se bodo dovoljevali dopusti samo za njihovo lastno gospodarstvo. Polječelcem in poljedelskim delavcem, ki se nahajajo v oddelku rekonvalescentov (okrevajočih), se bodo dovoljevali dopusti le, če so telesne sposobnosti za opravljanje ali kot zemljiški posestniki ali kot poljedelski uradniki za nadziranje poljedelskih delavcev in če se ni bati, da bi se vsled tega dela zavleklo njihovo zdravljenje za popolno sposobnost v vojni službi.

Dopusti moštva (delavcev), ki spadajo k posadki mostišč, se bodo izvedli v čim največjem številu. Ravno tako se lahko dovoli dopust v kar največjem številu črnovojnikom kakor tudi delavcem, ki se jih je vpoklicalo po zakonu o vojnih dajatvah (voznikom) in katere uporabljajo vojaška mesta v zaledju.

Ne more se pa dati dopusta moštvu črnovojniških stražnih bataljonov in črnovojniških bataljonov, ki so določeni za stražo vojnih ujetnikov. Dopusta tudi ne dobe bolni ali oni vojaki, ki stoje v oskrbi bolnišnic.

Načeloma se bo moštvu dovoljeval dopust v one kraje, kjer se po svoji napovedi izvrševali svoj kmetijski poklic.

Dopusti bodo splošno trajali 14 dni. V kolikor bodo dopuščale službene razmere, se vožnja tja in nazaj ne bo uračunala v dopust.

Že izvežbanemu moštvu se dopust lahko podaljša na tri tedne.

Podaljšanje teh dopustov se sme dovoliti le izjemoma v nujnih slučajih.

Na dopustu dobi vsak vojak tudi svojo polno plačo.

Dopust se lahko dovoli tudi častnikom (aspirantom) v rezervi (s. č. evindenca), kateri imajo kmetijska posestva.

B. Odkaz moštva za žetvena dela na zahtevo političnih oblasti.

Občinom kakor tudi posameznim kmetovalcem se lahko da na razpolago delavske partije po 20 mož pod poveljstvom podčastnika za dobo 14 dni do treh tednov. To moštvo ima zahtevati politična okrajna oblast pri najbližnjem vojaškem štacijskem poveljstvu. Tudi to moštvo dobiva svojo vojaško plačo.

Za stanovanja in hrano imajo skrbeti občine (pomezni kmetovalci), katerim so se delavske partije odkazale. Pač pa se jim povrne primerna odškodnina za preskrbo podčastnika. Višino te odškodnine določi politična okrajna oblast.

Opozarja se, da gre morebitni preostanek menažnega denarja moštvu.

Vsakemu možu (tudi podčastniku) mora delodajalec dati v kraju običajnemu zaslužku primerno delavno doklado.

C. Oproščanje.

V posebnega upoštevanja vrednih slučajih bo vojno, oziroma domobransko ministrstvo na podlagi utemeljene prošnje dovoljevalo, da se začasno oproste vojaške službe samostojni kmetovalci, posamezni kmetijski uradniki na veleposestvih in pri kmetijskih zadrgah. Take prošnje je treba pošiljati na okrajno politično oblast.

Končno se opozarja, da se v one kraje, ki so neposredno torišče vojaških operacij ne bo dovoljevalo niti dopustov, niti oproščanja, niti se ne bodo odkazovale delavske partije.

D. Dopusti strojnikov in kurjačev za poljedelske stroje.

V sporazumu z domobranskim ministrstvom je vojno ministrstvo tudi določilo, da se bo za poljedelske stroje občin, posestnikov in lastnikov mlatilnic dalo na razpolago v vojni službi stoječe strojnike po poklicu in kurjače.

Z 20. junijem t. l. se bo tedaj v zaledju nahajajočim se strojnikom po poklicu in kurjačem dovoljeval dopust v one občine kjer so nazadnje izvrševale svoj poklic. Zato ni potreba nobenih prošenj, dovolj je, da te osebe same verjetno izkažejo, da imajo res ta poklic.

Ravno tako se bo, kolikor se jih bo dalo začasno utrpeti, dovoljevalo dopuste osebam po poklicu strojnikom in kurjačem za kmetijske stroje, katere se je po zakonu o vojnih dajatvah poklicalo v tovarne, v obrate ali za drugo delo. Po možnosti se bo tudi iz armade na bojišču poslalo strojnike in kurjače na dopust.

Dopust se jim lahko da do konca septembra. Strojnikom in kurjačem, ki se jih ne da utrpeti pri tehničnih četah in zavodih, se ne bo dajalo dopusta.

Da se pri dopustih ne prezre posameznih ljudi, morajo okrajna glavarstva naznaniti občinam imena strojnikov in kurjačev, ki so dobili za to občino dopust, kakor tudi dognati, če je v občini potreba po strojniki in kurjačih že pokrita.

Če bodo občine javile, da se v zaledju še nahajajo osebe, ki bi imele kot strojniki in kurjači dobiti dopust, tedaj imajo občine njihova imena javiti vojaškemu poveljstvu, ki bodo te osebe poiskale in odredile potrebne dopuste.

Strojniki in kurjači pa na dopustu ne bodo dobivali vojaške plače, ampak jih imajo plačati delojemalci na običajen način kakor civilne osebe.

Bodoče gospodarsko razmerje med Avstrijo in Nemčijo. Pol leta je minilo, kar se je začelo o tej stvari razpravljati. Spoznanje, da bosta sedaj združeni državi tudi v mirnem času obklojeni od sovražnih sil, ki jih bodo vsaj gospodarsko hotele oslabiti ali celo uničiti, je najprvo v Nemčiji zepet spravilo na dan svoj čas avstrijsko misel, da se morata Nemčija in Avstrija gospodarsko zblížati. Našli so se ljudje, ki so govorili za čisto popolno carinsko skupnost obeh velesil, drugi so predlagali drugačne gospodarske obroče in poveze; bilo je dosti skritega nasprotovanja, posamezne obrti so imele razne interese in tako je stvar zašla v čuden tir. Nemški centrum je rekel, da sedaj še ni čas govoriti o obliki te zveze; za enkrat bi bilo le potrebno študirati, v koliko in kako je zveza obema državam potrebna. To proučevanje pa je nujno in naglo potrebno, kajti pri bodoči mirovni konferenci bosta Avstrija in Nemčija morali skupno in enotno urejati svoje svetovne gospodarske zveze.

V obeh državah obstoji „Nemško-avstrijsko-ogrsko gospodarsko društvo“, ki se posebno peča s tem vprašanjem, in to društvo je zadnje dni razglasilo sledeče:

„Nemško-avstrijsko-ogrsko društvo“ v Berlinu je zadnje tedne zelo pridno razpravljalo o novi ureditvi našega trgovsko-političnega razmerja do sedanje monarhije. Pri teh razpravah se je dospel že do stvarnega razmotrivanja in tako se je odstranilo neutemeljene pomisleke proti ožji gospo-

darski zvezi z Avstrijo, kakor se je tudi odstranilo mnogo fraz, ki so povzročile največ pomislekov. Dosedaj so imele industrijske družbe, vsaka po svoji sestavi, kakor tudi posamezni industriji nekoliko različne nazore, kar naravno odgovarja temu, če so dotične industrije navezane na uvoz ali izvoz iz Avstrije. Dosedanje društveno delo, ki se opira na sodelovanje skoro vseh večjih nemških strokovnih društev in drugih osrednjih korporacij, smemo označiti kot pretežno mnenje interesentov glede nove ureditve naše trgovskopolitične zveze z Avstrijo v glavnih obrisih tako-le: ustanovitev carinskega društva med Nemčijo in Avstrijo ali celo ustanovitev carinskega društva, ki bi obsegalo še druge države „srednjeevropskega gospodarskega društva“, kjer naj bi odpadle vse carinske meje, kakor se to od marsikatere strani priporoča, je docela neprimerno in tačas nedosežno. Pač pa obstoji mnenje, da bo mogoče in smotreno, če si oba zaveznika medsebojno priznata in dajeta prednost, ki ne nasprotuje interesom nobene obeh držav, in zato se priporoča, da zaveznika pri vseh bodočih trgovskopolitičnih pogodbah s tretjimi državami postopata le v stalnem sporazumu.

Nemško-avstrijsko-ogrsko gospodarsko društvo, ki je prevzelo osrednjo razpravo za ta vprašanja, bo v kratkem v sporazumu z odločujočimi faktorji posameznih strok v podrobnih posvetovanjih določilo one predpogoje in pogoje, ki jih bo treba pri določitvi novih carinskih postavk uveljaviti za posamezne stroke in bo kmalu nadaljevalo svoja pogajanja z avstrijskimi industriji na Dunaju, da se doseže sporazum glede morebitnih nasprotij v tem namenu, da politično tako tesno zvezani osrednji sili v bodoče tudi gospodarsko skupno nastopita proti sovražniku.

V zgorajšnji izjavi, ni niti z besedico omejeno — kmetijstvo. Dosedaj se oglašajo šele industriji. Drugi stanovi pridejo tudi k besedi.

Dalje se o tem poroča iz Berlina dne 19. junija: Pod predsedstvom pravega tajnega svetnika von Dirksena je danes zborovalo Srednjeevropsko gospodarsko društvo. Bile so zastopane skoro vse veleindustrijske in kmetijske zveze in mnogo trgovskih zbornic. Sprejeli so sledečo resolucijo:

Zborovanje izraža prepričanje, da mora boj, ki ga vodijo združene nemške in avstrijske čete na bojiščih, kakor tudi na drugih poljih državnega delovanja, tudi na gospodarsko političnem polju imeti za posledico čim najbolj mogoče zблиžanje zvezanih monarhij.

Srednjeevropsko gospodarsko društvo v Nemčiji smatra za potrebno, da se ustanovi razsežno enotno gospodarsko ozemlje, pa naj si bo s skupnim carinskim varstvom in z ustanovitvijo, potrebam obeh gospodarstev odgovarjajoče, vmesne carinske črte, ki naj bi se v nekaj desetletjih odpravila. Ali pa na ta način, da si obe državi medsebojno dajeta prednost in pri tem pomnožita število carine prostega uvoznega blaga, ki bi se kasneje imelo še bolj razširiti. Srednjeevropsko gospodarsko društvo v Nemčiji bo stopilo v zvezo z gospodarskimi društvi v Avstriji kot zastopniki avstrijskega in ogrskega narodnega gospodarstva.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruga v Št. Vidu pri Vipavi,

registrovane zadruga z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 11. julija 1915 ob 4. uri popoldne v dvorani Mlekarske zadruga v Št. Vidu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobrenje računskega zaključka za leto 1914.
5. Nadomestna volitev načelstva.
6. Nadomestna volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ne bil ta občni zbor sklepčen vršil se bo drugi ob pol 4. uri na istem mestu in istem dnevnem redu po § 42 zadr. pravil. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Janžu,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo

ki se vrši dne 11. julija 1915 ob 7. uri zjutraj v društveni dvorani.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice pri Sv. Trojici nad Cirknico,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo;

ki se vrši dne 25. julija 1915 ob 3. uri popoldne v župnišču pri Sv. Trojici.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
3. Poročilo načelstva in nadzorstva.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice pri Sv. Mihaelu poleg Šoštanja,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 4. julija 1915, ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Predavanje g. nadrevizorja Pušenjaka.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Loškem potoku,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,

ki se vrši v nedeljo, dne 4. julija 1915 ob 3. uri popoldne v hranilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Če bi ta občni zbor ne bil ob 3. uri sklepčen, vrši se pol ure kasneje drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov. Načelstvo.

Vabilo na občni zbor

Živinorejske zadruga v Loškem potoku,

registrovane zadruga z omejenim jamstvom,

ki se bo vršil, dne 11. julija 1915 ob 3. uri popoldne v društvenem domu na Hribu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Komendi,

registrovane zadruga z neomejenim poročtvom,

ki se vrši, dne 4. julija 1915 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo iz nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Osilnici,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil, dne 18. julija 1915 ob 4. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Volitev načelstva.
5. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se eno uro kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo k občnemu zboru

Posojilnice v Marnbergu,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 8. julija 1915 ob 2. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leta 1914.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

V slučaju, da ta občni zbor ni sklepčen, vrši se v treh tednih in sicer 29. julija t. l. ob isti uri in z istim dnevnim redom drug občni, ki sklepa pri vsakem številu navzočih članov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Sevnici,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 8. julija 1915 ob 10. uri dopoldne
v zadrufni pisarni.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu ob istem času in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Mengšu,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 11. julija 1915 ob 3. uri popoldne v društvenem domu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob zgoraj navedeni uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki pa je sklepčen brez ozira na število navzočih zadrufnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice posojilnice v Cerknici,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 11. julija 1915 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobrenje računskega zaključka za l. 1914.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Št. Janžu,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se vrši dne 11. julija 1915 ob pol 8. uri zjutraj v društveni dvorani.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem sporedu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Rajhenburgu,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 4. julija 1915, ob 8. uri zjutraj v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se na istem prostoru in z istim dnevnim redom čez pol ure drug občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Jurju pri Kranju,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 4. julija 1915 ob 3. uri popoldne v hranilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Bilanca
Hranilnice in posojilnice na
Vrhniki,
reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	236.791-98
Tekoči račun z zvezo . . .	534.133-—
Inventar premični	629-75
Inventar nepremični	1.784-11
Zaostale obresti posojil . . .	4.504-14
Delež pri „Zadružni zvezi“ . . .	1.000-—
„ pri „Ljudski pos.“	4-—
„ pri „Unionu“	500-—
Stalna vloga	2.000-—
Naložen denar	15.946-86
Gotovina 31. decembra 1914 . . .	2.511-71
Skupaj	799.805-55
Pasiva.	K
Deleži	1.560-—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	773.852-45
Predplačane obresti posojil . . .	785-94
Rezervni zaklad	21.217-62
Čisti dobiček	2.389-54
Skupaj	799.805-55
Denarni promet	667.308-39
Stanje članov začetkom l. 1914 . .	288
Prirastlo	4
Odpadlo	10
Stanje koncem l. 1914	282

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Artičah,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	110.054-—
Tekoči račun z zvezo	16.970-—
Inventar premični	212-76
Zaostale obresti posojil	115-80
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Gotovina 31. decembra 1914	775-71
Skupaj	129.128-27
Pasiva.	K
Deleži	3.090-—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	118.522-13
Predplačane obresti posojil	717-53
Rezervni zaklad, obresti	6.061-06
Čisti dobiček	737-55
Skupaj	129.128-27
Denarni promet	165.569-03
Stanje članov začetkom l. 1914 . .	321
Pristopilo	10
Odpadlo	22
Stanje koncem l. 1914	309

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
pri D. M. v Polju,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	177.601.34
Inventar premični	20 81
Zaostale obresti posojil	2.933-27
Delež pri Zadružni zvezi	1.000-—
Delež pri „Unionu“	500-—
Gotovina 31. decembra 1914	1.480-82
Skupaj	183.536 24
Pasiva.	K
Deleži	352-—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	115.690 01
Tekoči račun z Zadr. zvezo	59.110-—
Predplačane obresti posojil	150-52
Rezervni zaklad	7.416-42
Čisti dobiček	817-29
Skupaj	183.536 24
Denarni promet	128.052-66
Stanje članov začetkom leta 1914 . .	167
Pristopilo	12
Odpadlo	3
Stanje koncem leta 1914	376

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Sodražici,
reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	274.530-79
Inventar premični	35-86
Zaostale obresti posojil	89-500-—
Zaostale obresti od posojil	6.313-47
Delež pri Zadružni zvezi	1.000-—
Naložen denar	1.000-—
Gotovina koncem leta 1914	5.762-49
Skupaj	378.142-61
Pasiva.	K
Deleži	466-—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	358.693-50
Tekoči račun z Zvezo	10-485-—
Predplačane obresti posojil	424-94
Rezervni zaklad	7.408 82
Čisti dobiček	664 80
Skupaj	378.142-61
Denarni promet	300.586-11
Stanje članov začetkom leta 1914 . .	229
Pristopilo	10
Odpadlo	6
Stanje koncem l. 1914	233

Bilanca
Ljudske posojilnice v Logatenu,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	140.023-47
Tekoči račun z Zvezo	38 100-—
Inventar premični	139-55
Zaostale obresti posojil	618-70
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Stalna vloga	500-—
Tirjatve na uprav. stroških	29-28
Gotovina 31. decembra 1914	4.239-09
Skupaj	184.650-09
Pasiva.	K
Deleži	256-—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	180.330-20
Predplačane obresti posojil	539-89
Rezervni zaklad	2.994 04
Čisti dobiček	529-96
Skupaj	184.650-09
Denarni promet	195.599-55
Stanje članov začetkom l. 1914 . .	131
Pristopilo	3
Odpadlo	6
Stanje koncem l. 1914	128

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Šmarji,
reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	247.902-12
Zaostale obresti posojil	4.596-93
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000-—
Delež pri „Ljudski pos.“	4-—
Poštna hranilnica	100-—
Gotovina 31. decembra 1914	17.479-16
Skupaj	271.082-21
Pasiva.	K
Deleži	642-—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	156.700-09
Tekoči račun z Zvezo	99.265-—
Predplačane obresti posojil	458-53
Začasna vloga	771-55
Rezervni zaklad	12.334-24
Čisti dobiček	910-80
Skupaj	271.082-21
Denarni promet	145.632-36
Stanje članov začetkom leta 1914 . .	337
Pristopilo	2
Odpadlo	18
Stanje koncem leta 1914	321

Bilanca
Ljudske hranilnice in posojil-
nice Vače,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	137.556—
Tekoči račun z Zvezo	15.200—
Inventar premični	286·35
Zaostale obresti posojil	4.935·56
Delež pri „Zadružni Zvezi“	1.000—
Gotovina 31. decembra 1914	4.279·42
Skupaj	163.257·33
Pasiva.	K
Deleži	290—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	158.204·84
Predplačane obresti posojil	343·97
Rezervni zaklad	3.281·14
Čisti dobiček	1.137·38
Skupaj	163.257·33
Denarni promet	123.108·20
Stanje članov začetkom leta 1914	139
Pristopilo	7
Odpadlo	1
Stanje koncem leta 1914	145

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Št. Petru na Krasu,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	627.837·26
Tekoči račun s člani	20.231—
Inventar premični	2.139·42
Inventar nepremični	27.770·24
Zaostale obresti posojil	58.737·46
Prehodne terjatve	5.989·18
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000—
Delež pri „Zadr. tiskarni“	1.000—
Delnice „Union“	2.500—
Delnice opekarne	1.000—
Naložen denar	5.000—
Poštna hranilnica	2.669·52
Terjatev na najemniki	400—
Terjatev na uprav. stroških	136—
Gotovina 31. decembra 1914	4.231·10
Skupaj	760.641·19
Pasiva.	K
Deleži	1.184—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	519.892·82
Tekoči račun z Zvezo	198.666—
Predplačane obresti posojil	491·04
Rezervni zaklad	37.399·61
Čisti dobiček	3.007·72
Skupaj	760.641·19
Denarni promet	609.447·68
Stanje članov začetkom l. 1914	568
Pristopilo	15
Odpadlo	9
Stanje koncem l. 1914	592

Bilanca
Posojilnice in hranilnice
v Rovtah,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	302.155·40
Tekoči račun z Zvezo	3.779—
Inventar premični	82·70
Zaostale obresti posojil	7.741·85
Delež pri Zadružni Zvezi	1.000—
Vrednost kolekov	30—
Tekoči račun s člani	4.400—
Naložen denar	16.830·37
Gotovina 31. decembra 1914	8.633·97
Skupaj	344.653·29
Pasiva.	K
Deleži	448—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	326.174·92
Tekoči račun s člani	1.200—
Rezervni zaklad	16.275·36
Čisti dobiček	555·01
Skupaj	344.653·29
Denarni promet	294.892·29
Stanje članov začetkom l. 1914	222
Pristopilo	2
Odpadlo	—
Stanje koncem l. 1914	224

Bilanca
Posojilnice v Kranjski Gori,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	338.611·02
Tekoči račun z Zvezo	122.210—
Inventar premični	550—
Inventar nepremični	1.800—
Zaostale obresti posojil	6.932·28
Delež pri Zadružni zvezi	1.000—
Delež pri Unionu	335—
Vojno posojilo	2.000—
Gotovina 31. decembra 1914	3.710·12
Skupaj	477.148·42
Pasiva.	K
Deleži	806—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	437.266·08
Predplačane obresti posojil	223·64
Rezervni zaklad	35.419·84
Čisti dobiček	3.462·86
Skupaj	477.148·42
Denarni promet	311.084·04
Stanje članov začetkom leta 1914	323
Pristopilo	10
Izstopilo	13
Stanje koncem leta 1914	320

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
na Homeu,

reg. zadruga z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	61.034·70
Inventar p emični	260·35
Zaostale obresti posojil	384·83
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000—
Vrednost tiskovin	30—
Koleki	10—
C. kr. poštna hranilnica	358·79
Tekoči računi s člani	37.862·87
Gotovina 31. decembra 1914	3.300·62
Skupaj	104.242·16
Pasiva.	K
Deleži	202—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	75.311·58
Tekoči račun z Zvezo	26.014—
Predplačane obresti posojil	53·80
Obresti	2.128·85
Čisti dobiček	531·93
Skupaj	104.242·16
Denarni promet	271.125·42
Stanje članov začetkom l. 1914	94
Pristopilo	8
Odstopilo	1
Stanje koncem l. 1914	101

Bilanca
Posojilnice v Dobrépoljah,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	835.787·04
Tekoči račun z Zvezo	31.877·28
Inventar premični	1.315·17
Zaostale obresti posojil	44.054·38
Delež pri „Ljudski pos.“	1.004—
Prehodni	1.199—
Gotovina 31. decembra 1914	11.445·22
Skupaj	926.682·09
Pasiva.	K
Deleži	1.628—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	773.574·80
Tekoči račun z Zvezo	118.918—
Predplačane obresti posojil	1.324·77
Rezervni zaklad	30.173·20
Čisti dobiček	1.063·32
Skupaj	926.682·09
Denarni promet	815.823·26
Stanje članov začetkom l. 1914	806
Pristopilo	25
Odpadlo	17
Stanje koncem l. 1914	814